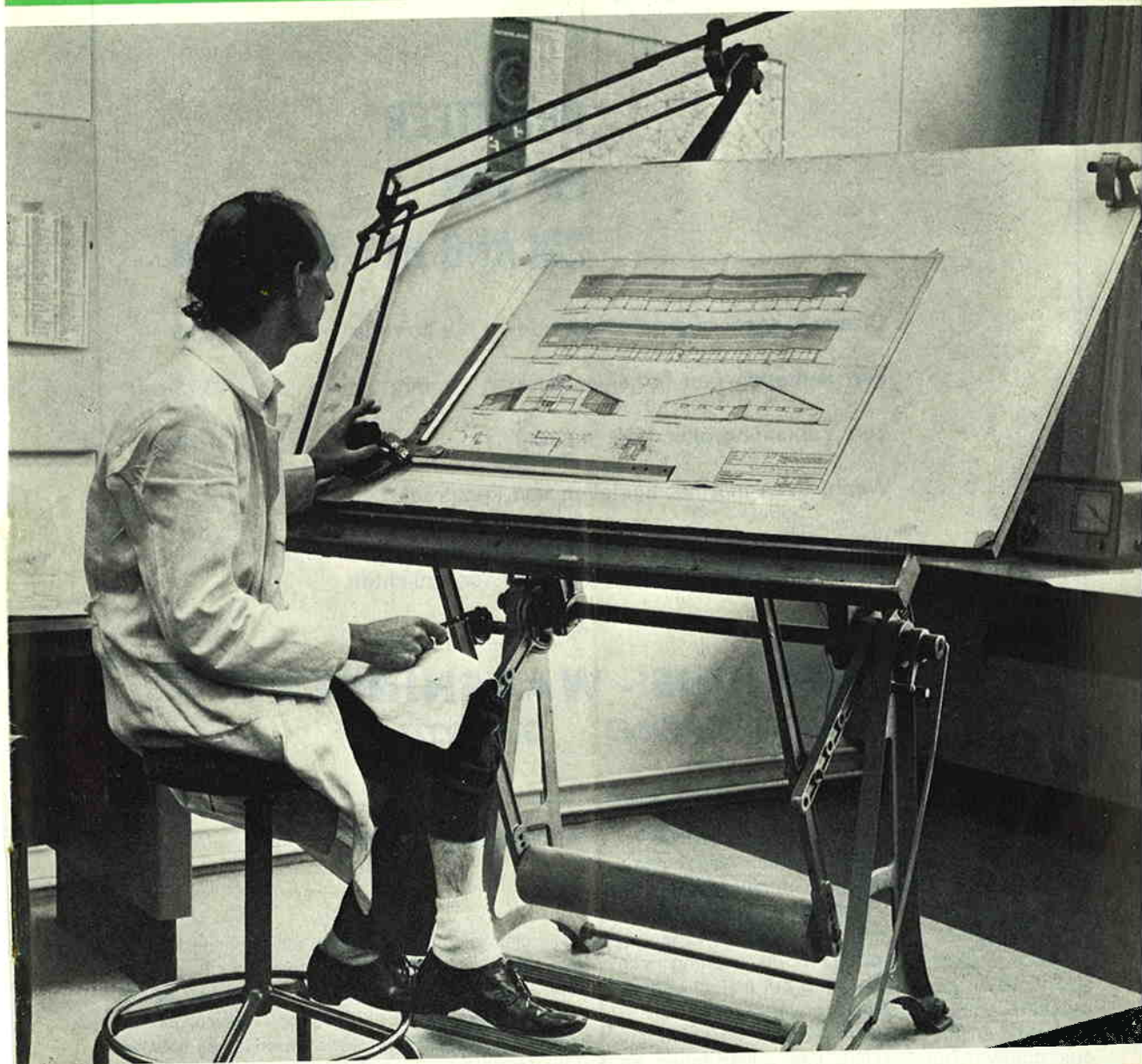

bijenteelt

Maandschrift voor de Bijenteelt

Versijnt maandelijks - Jaargang 74 - No. 2 februari 1972

Officieel orgaan van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt in Nederland

**ALLE VOORRADEN
ZIJN NU WEER
OP PEIL GEBRACHT**

Zolang de nieuwe prijslijst nog niet is gepubliceerd blijft de prijslijst van 1971 geldig.

**PROFITEER
ER VAN
ZOLANG HET NOG KAN**

- Creosoot** (geel of groen) kost nu nog per literbus . . . f 5,25
Een **dathepijp** met kogelventiel kost nu nog . . . „ 13,75
Een **Vulkaanberoker** kost nu nog . . . „ 27,75

Wacht even met het bestellen van kunstraat.

Uw afdelingsbestuur ontvangt binnenkort van ons hierover nadere mededelingen en zal u dan nader inlichten.

BIJENHUIS - WAGENINGEN

Telefoon 08370-12863 Giro 823276

MAANDSCHRIFT VOOR BIJENTEELT. Adres redactie en administratie: Bijenhuis, Wageningen. Redacteur: G. v. d. Weert, Commissie van Redactie: W. Assink, H. G. Maagendans en Dr. E. van der Velde. De niet van redaktiewege geplaatste artikelen vertolken de mening van inzenders en geven niet altijd het inzicht van de redactie of het hoofdbestuur weer. Alle stukken aan het Bijenhuis te Wageningen, ook opgaven en betaling van advertenties en speurbijltjes. Giro 84 68 01.

BIJ ONZE OMSLAGFOTO

Onze omslagfoto: Deze maand uit erkentelijkheid gewijd aan de Heer B. J. Elfrink van het I.L.B. de tekenaar die onze nog vage gedachten over het toekomstige Bijenhuis transformeerde tot schetsen, die een grondslag voor gedegen overleg vormden en op wiens tekentafel later de verschillende plattegronden en bouwtekeningen tot stand kwamen.

Ons klankbord

In ons januarinummer kon nog op het laatste ogenblik de mededeling worden opgenomen dat een voorstel aan de orde zal komen de toeslag op de suikerprijs ten behoeve van het instandhouden van de proefbijenstand „Ambrosius-hoeve” met één cent per kg. gedistribueerde suiker te verhogen. Nu is de bedoeling van ons „Klankbord” dat daarin duidelijk en onomwonden een mening wordt geformuleerd en dat deze weerklank vindt — althans een reactie opwekt — bij onze leden. In deze geest willen wij ook deze „suikercent” eens met u bespreken. Het is ons welbekend dat de suikerprijs de leden na aan het harte gaat en eveneens dat niet al onze leden „Ambrosiushoeve” liefdevol in hun hart hebben gesloten. Zelfs ons H.B. is niet eenstemmig in zijn waardering — men zie in dit verband ook de elders in dit blad opgenomen notulen.

De meest gehoorde klacht is „wat doen ze daar eigenlijk” een wat mildere vorm van „Wat hebben we eraan”. Wij geven ruiterlijk toe dat het niet juist is dat de leden zo weinig weten van wat er op de proefbijenstand gebeurt. Dit is eenvoudigweg een tekort in de communicatie.

In het moderne zakenjargon heet dat „Ambrosiushoeve verkoopt zich niet voldoende.” Hierop is al meermalen de aandacht gevestigd, maar u moet toch ook wel rekening houden met het feit dat de rijksbijenteeltconsulent — kampende met een gestadig slinkende staf van assistenten — tevens onbezoldigd directeur van die inrichting is en dat het begrijpelijk — alhoewel o.i. bepaald niet toe te juichen is, dat bij zijn veelomvattende taak de verslaggeving in het gedrang komt.

Anderzijds moet toch ook een tekort aan belangstelling van de zijde van de imkers worden geconstateerd, immers de proefbijenstand is een ideaal doel voor een afdelingsexcursie, wat met een simpel telefoontje is te regelen en waarbij men dan tevens de gelegenheid heeft vrouwen en kinderen mee te nemen en een deel van de dag door te brengen in het naast de proefbijenstand gelegen enorme pretpark „De Beekse Bergen”.

Hoe komt de proefbijenstand aan het benodigde geld? Vele leden denken dat dit wordt opgebracht uit de toeslag op de suiker, maar dat is slechts ten dele waar. Het geld komt voor het grootste gedeelte uit de kas van het Rijk.

He is n.l. zo dat het Rijk 70% subsidie verleent op de gelden die het bedrijfsleven — in ons geval de vier bijenhoudersverenigingen die tezamen de Bedrijfsraad vormen — opbrengt. De verhouding in de totaalsom is dus 30% van de imkers en 70% van het Rijk. Daarnaast worden nog enige inkomsten geput uit de verkoop van de produkten die de proefbijenstand oplevert en verhuur van bijenvolken voor zover die op dat moment niet voor bepaalde proeven noodzakelijk zijn. U moet zich dus wel realiseren dat elke daling van de inbreng van de imkers een meer dan tweemaal zo grote daling van de subsidie tengevolge heeft, maar dat het omgekeerde evenzeer waar is. De terugval van het aantal imkers tot minder dan een derde sinds de op-richting van de proefbijenstand, waarbij wij dan gemakshalve maar even aannemen dat ook de hoeveelheid afgenomen suiker tot een derde is gedaald, heeft tot logisch gevolg dat men de toeslag driemaal zo hoog moet maken om op peil te blijven, waarbij dan de sindsdien enorm gestegen personeels- en materiaalkosten nog niet eens zijn verdisconteerd. In dit licht bezien is de gevraagde verhoging alleszins billijk.

Een bezwaar dat ook nog al dikwijls wordt geopperd is dat de imker met veel volken onevenredig wordt belast vergeleken met de hobbyist met twee of drie volken. Er is dan ook al meermalen gezocht naar een ander heffingssysteem, tot op heden zonder enig bruikbaar resultaat.

Daartegenover staat dat de bijenhouderij verhoudingsgewijs, d.w.z. omgeslagen per volk, voor de kleine imker veel duurder is dan voor de grote; dat juist de grote imker het meeste belang heeft bij wetenschappelijk en praktisch onderzoek — al zien velen dat niet zo — dat de kleine imker er geld bijlegt en dat de grotere bijenboer er echt nog wel een aardig centje aan over houdt. Op dat gebied kunt u uw rubriek-

schrijver, die als regel 10 tot 12 volken houdt, niets wijs maken !

Wat gaan we doen ? Het praeadvies van uw H.B. als hoedanig u dit betoog moet opvatten, luidt :

Voorstel tot verhoging van de bijdrage met één cent per kg. afgeleverde bijensuiker, ten behoeve van de instandhouding van de proefbijenstand „Ambrosiushoeve” aannemen.

Aansluitend hierop een kort exposé van de directeur van Ambrosiushoeve omtrent hetgeen men daar voor u deed en doet, waardoor het te kort aan communicatie althans enigszins is ingelopen.

Overigens blijven wij van mening dat een rechtgeaard imker zijn vakblad dient te bewaren en in te binden, wat u nog steeds via het Bijenhuis kunt laten doen.

WEETJES OMTRENT AMBROSIUSHOEVE

Weet U dat de succesvolle bedrijfswijze, die later „Aalster methode” werd genoemd voor ze gepropageerd werd grondig is uitgeprobeerd op de Ambrosiushoeve ?

Weet U dat de Spaarkast geheel is ontwikkeld en beproefd op de Ambrosiushoeve ?

Weet U dat op de Ambrosiushoeve herhaalde malen voerproeven zijn genomen met suikersoorten waardoor de imkers voor rampen werden bespaard ?

Weet U dat door de bestuivingsproeven op de Ambrosiushoeve veel meer fruittelers konden worden overtuigd van het nut van de bijen en de imkers dus meer volken konden verhuren ?
Dat dit nog in grotere mate geldt voor aardbeien en augurken ?

Weet U dat op de Ambrosiushoeve een bijzonder groot sortiment drachtplanten aanwezig is en dat door nectaronderzoek de waarde daarvan voor bijen wordt bepaald ?
Dat daaruit om een voorbeeld te noemen een bijzonder goede linde naar voren is gekomen ?

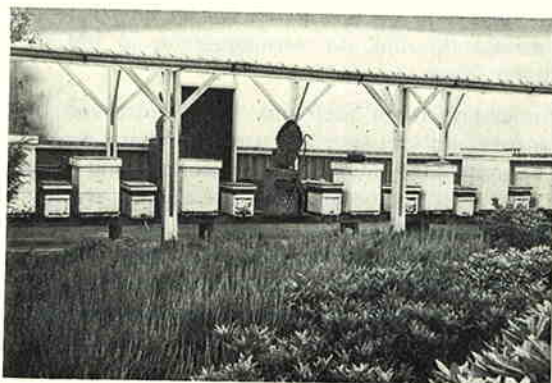
Weet U dat op de Ambrosiushoeve vaak instanties komen die met beplantingen

te maken hebben en dat daardoor de aanplant van drachtplanten toeneemt ?

Weet U op hoeveel plaatsen in Nederland willen groeien uit stek afkomstig van de Ambrosiushoeve ? Wij hebben het niet bijgehouden maar het zijn er vele.

Weet U dat er op de Ambrosiushoeve al jarenlang proeven genomen zijn met geneesmiddelen tegen de zo gevreesde Nosema? Dat de in de handel zijnde middelen niet bleken te voldoen en de imkers daardoor een heleboel geld in

De excursiehal op Ambrosiushoeve

de zak konden houden? Dat vorig jaar een nieuw middel werd beproefd dat wel wat belooft en dat de proeven daarmee worden voortgezet?

Weet U dat uit proeven op de Ambrosiushoeve is gebleken dat het ontsmetten van voerbakken een zeer gunstig effect heeft op de bijen?

Weet U dat door het onderzoek op de Ambrosiushoeve een effectieve bestrijdingswijze van de mijtziekte in het zuiden van het land heeft kunnen plaats vinden en dat daardoor Nederland voor deze gevreesde ziekte is gespaard gebleven?

Weet U dat op de Ambrosiushoeve veel plantenziektebestrijdingsmiddelen worden onderzocht op hun giftigheid voor bijen en dat mede daardoor bijvoorbeeld reizen naar het koolzaad mogelijk is?

Weet U dat de Ambrosiushoeve een zeer interessant doel is voor een excursie? Dat er in 1971 ongeveer 1350 personen op bezoek kwamen? (Was uw afdeling daar ook bij?) Dat er afdelingen zijn die al voor de vierde keer kwamen en het dus blijkbaar wel goed bevallen is?

U weet natuurlijk wel dat de laatste jaren alles veel duurder is geworden en u begrijpt dat de Ambrosiushoeve daarvoor ook veel meer kosten heeft.

U weet waarschijnlijk ook dat u 2 cent per kg bijensuiker betaalt voor de Bedrijfsraad, die een groot deel daarvan geeft aan de Ambrosiushoeve en dat u de suiker toch nog ongeveer twee kwartjes goedkoper krijgt dan de winkelprijs.

Weet U nu ook waarom dit artikeltje geschreven is? Die 2 cent per kg bijensuiker is niet meer voldoende om Ambrosiushoeve in stand te houden. Als er een voorstel komt tot verhoging tot 3 à 4 cent is het in uw eigen belang dit goed te keuren.

De directeur
van de Ambrosiushoeve,
Ir. J. Mommers.

OFFICIËLE MEDEDELINGEN

VERSLAG BEVRUCHTINGSSTATION SCHIERMONNIKOOG 1971

De carnicateelt breidt zich weer uit!

Terwijl in 1970 nog slechts 100 bevruchtungskastjes werden opgezonden bedroeg dit aantal in 1971 216. Daarbij waren 16 nieuwe carnicateelers. Bovendien werden door het bevruchtingsstation 21 3-raamsvolkjes verkocht aan 18 nieuwe carnicateelers. Verder moesten we een 10-tal liefhebbers in 1971 teleurstellen. Zij komen in 1972 het eerst aan de beurt.

Het bevruchtingspercentage kan niet precies bepaald worden omdat niet allen aan ons meedeelden voor hoever de bevruchting van hun ingezonden koninginnen was gelukt. Van de 145 inzenders deelden 107 het resultaat mee. Van deze 107 was het bevruchtingspercentage: 74% goed. Drie personen konden meedelen: 100%.

Het minste was 50%. Anders bezien:

In de eerste week	50%
In de tweede week	79%
In de derde week	100%
In de vierde week	70%
In de vijfde week	60%
In de zesde week	58%
In de 7e - 9e week	10%

De weersomstandigheden hebben we jammer genoeg niet genoteerd. Die hebben natuurlijk veel invloed op deze getallen. Ook kunnen de percentages anders komen te liggen als alle inzenders hun resultaten zouden hebben opgegeven.

Verzoek aan allen die volkjes opzenden: Wilt u het bevruchtingsresultaat na eerste controle van de volkjes direct even meedelen?

De volken op Schiermonnikoog zullen regelmatig op raszuiverheid en gezondheid worden gecontroleerd. Het is belangrijk te weten, dat de in 1971 getrokken monsters in beide opzichten aan de eisen voldeden.

Een tegenslag voor de Koninginneteeltcommissie was dat de heer Kruijer in 1971 ziek werd. Hij moest het kalmer aan doen en moest voor het werk op het bevruchtingsstation bedanken. Jammer, want we hadden in hem een

De Hr. Lammers stelt duidelijk dat de vertegenwoordigers der zemerij (N.V.) niet namens hun organisaties spreken. Zij hebben geen enkel mandaat. De bespreking is zuiver informatief en heeft geen enkele consequentie, noch voor de ene, noch voor de andere partij.

De Hr. van Schijndel belicht de zakelijke kant. In een eventuele nieuwe N.V. zou iedere partij voor de helft kunnen participiëren. Wijsheid zou zijn eerst een accountantsrapport af te wachten.

De Hr. van Rappard zegt dat iedere mogelijkheid tot samenwerking dient te worden aangegrepen. Feit is echter dat Wageningen reeds volop bouwt.

De Hr. van Schijndel ziet hierin geen bezwaar. Extra ruimte kan met weinig kosten worden bijgebouwd.

De Hr. van Rappard zegt verheugd te zijn dat dit gesprek tot stand is gekomen, want nu kunnen node-loze dubblures worden voorkomen.

De Hr. van Schijndel belicht de zaak van diverse kanten en is van mening dat de bundeling der krachten een profijtelijke zaak zal blijken te zijn.

De financiële deskundigen belichten wederzijds de fiscale aspecten. De Hr. van Schijndel acht vestiging in Wageningen geen enkel probleem.

De Hr. van Rappard verklaart zich accoord met de zienswijze van de Hr. van Schijndel, temeer daar dit een mogelijkheid schept voor een eventueel volledig samengaan van de bestaande verenigingen.

De Hr. Lammers wijst erop dat nu haast dient te worden gemaakt, positief of negatief, een beslissing moet zo snel mogelijk vallen. Er ontstaat een gesprek over details, waarop de Hr. van Schijndel zegt de indruk te hebben dat zijn gesprekspartners positief reageren.

Laten wij niet vervallen in centimeterswerk.

De Hr. Lammers vraagt nogmaals om een duidelijk principebesluit. De Hr. van Rappard stelt zich zeer positief op, doch wijst op eventuele moeilijkheden van organisatorische aard in het Zuiden. Hij acht concentratie een zeer goede zaak. Dit vermijdt dubbele activiteiten. Fiscaal zijn er wellicht mogelijkheden te vinden door het opnieuw verdelen der aandelen. Er dienen wel waarborgen te worden geschapen dat onze verenigingen elkaar niet opnieuw gaan frustreren.

Voor de Ned. vereniging blijft voorop staan „Universele Service”. Hij begrijpt dat de zemerij in tijdnood zit. Er moet dus snel worden beslist. Primair voor de Ned. Ver. is universele service (dus ook handhaving van onrendabele afdelingen).

Bij een taakverdeling zou deze service in het gedrang komen. Nu zijn er meer mogelijkheden. De Ned. Ver. kan zich echter hieromtrent geen juist oordeel vormen daar aard en omvang van de werkzaamheden van de zemerij niet bekend zijn.

De Hr. van Schijndel wijst erop dat niet alleen dubblures kunnen worden voorkomen. Ook de overheadkosten kunnen drastisch worden verlaagd. Alles pleit voor samengaan. Eigenlijk is er niets tegen. De Hr. Lammers vraagt nogmaals een uitspraak der aanwezigen in positieve of negatieve zin. Mocht deze positief zijn dan wil hij deze zaak ter sprake brengen op 1 november a.s. in de commissarisvergadering der N.V. De Hr. van Rappard meent, dat als er in de vergadering van 11 november een positief begrip is, er z.i. een goede grondslag is gelegd waarop kan worden voortgebouwd.

De Hr. van Schijndel meent dat het personeelsbeleid

nader moet worden gezien. De fiscale claim is de grootste moeilijkheid, die eerst moet worden overwonnen.

De Heer van Rappard is verheugd dat dit gesprek zo positief verloopt, doch wijst er op dat de Alg. Verg. der Ned. Ver. het uiteindelijke beslissingsrecht heeft.

Er wordt uitvoerig gesproken over een mogelijke technische uitwerking van de opzet en de financiële kanten daarvan. De Hr. van Schijndel verwacht geen weerstand in de Zuidelijke Bonden.

De Hr. van Rappard constateert dat bij samengaan a. de suikerprijs scherper kan worden gesteld; b. de propaganda beter kan worden aangepast; c. de financiering van research gemakkelijker wordt, waarvan uiteindelijk alle imkers zullen profiteren.

De Hr. van Schijndel ziet tot zijn genoegen dat de zaken een gunstige wending nemen. Het wordt een zaak van geven en nemen. Hier is de kans, zij komt nooit meer. Laten wij toegrijpen!

Tot zover de voornaamste punten uit de notulen. De bespreking verliep verder in het technische vlak met name over die maatregelen, die direct genomen zouden moeten worden om snel tot resultaat te komen, zoals het contact tussen de accountants en het afremmen van onze nieuwbouw op die plaatsen, waar vermoedelijk een wijziging zou moeten worden aangebracht.

In de vergadering van de Stichting Bedrijfsraad voor de Bijenhouderij in Nederland, gehouden op 18 november 1971 werd dit punt door de voorz. de Hr. van Rappard, eveneens aan de orde gesteld, mede op verzoek van de toenmalige voorzitter van de Bijenhoudersbond van de L.L.T.B. de Hr. Even. In deze Bond heeft zich inmiddels een bestuurscrisis voorgedaan, zodat deze Bond thans werd vertegenwoordigd door de nieuwe voorzitter de Hr. Jessen. Het volgende is ontleend aan de — overigens nog in de voorjaarsvergadering goed te keuren — notulen van deze vergadering.

De Hr. Jessen is van mening dat dit punt een aangelegenheid is van de twee handelsinstellingen en dat dit punt feitelijk niet thuis hoort in de vergadering van het Bestuur van de Stichting Bedrijfsraad.

De voorzitter antwoordt dat het doel van de Stichting Bedrijfsraad is om door samenwerking de algemene imkersbelangen te bevorderen en te behartigen.

Beslissingen nemen hierover kan de Bedrijfsraad niet, maar men kan in deze vergadering een eventuele samenvoeging gerust bepraten. De Stichting Bedrijfsraad kan en mag als er een samenvoeging tot stand komt zich niet bemoeien met de verdere onderhandelingen. Dit is zuiver een aangelegenheid tussen de N.V. „Het Zuiden” en onze vereniging.

Het gesprek ontwikkelt zich weer in het financiële en fiscale vlak.

De Hr. Lieshout (A.B.T.B.) stelt zich op het standpunt dat samenvoeging dient te gebeuren op zakelijke gronden en dat kapitaaldeelname en medezeggenschap gebaseerd dient te zijn in de fifty-fifty-verhouding. Komt hiervan weinig terecht, dan maken we meer kapot dan we opbouwen. Hij is overigens onvoorwaardelijk voorstander van een samengaan van de handelsinstellingen.

De Heer Lammers (N.C.B.) is van mening dat eventuele samenvoeging goed opgezet dient te worden. We moeten de zaken goed doorspreken. Er zijn waarborgen nodig gebaseerd op zakelijke gronden. In een

eventuele nieuwe handelsinstelling moet wel winst gemaakt worden maar we moeten ons daar niet op baseren. We bevinden ons beiden in een fase, waarin we beiden nog wel eens voor moeilijkheden kunnen komen te staan. Deze ontwikkeling is iets nieuws waarin we beiden grote sprongen gaan en misschien moeten maken.

De discussie wordt weer verplaatst naar financiële en fiscale mogelijkheden en consequenties.

De Hr. Assink is van mening als samenwerking alleen op zakelijke gronden moet worden doorgevoerd er weinig van terecht zal komen.

De Hr. Sweere (directeur Honingzemerij) is van mening dat beide partners enige tijd moeten hebben maar dringt wel aan op speed.

De voorzitter zegt: Jullie hebben een N.V. Bij ons ligt de zaak anders. Bij ons moet de Algemene Vergadering, de hoogste macht in onze Vereniging hierover meepraten. Wij moeten onze mensen de tijd gunnen om een en ander te kunnen overbruggen. Wij moeten beiden een behoorlijk inzicht krijgen in de stand van zaken en u en wij hebben er recht op dat we in een zaak stappen die rendabel is en blijft.

De Heer Sweere zegt: Ik kan me voorstellen dat uw mensen nog aan de gedachte om samen te gaan werken moeten wennen. Wij zouden het toch zeer op prijs stellen als wij uiterlijk 25 november a.s. van uw vereniging of van uw bestuur een definitieve beslissing konden hebben.

De voorzitter: Wij kunnen als bestuur van onze vereniging hierover alleen geen beslissing nemen want wij zullen het standpunt van onze Algemene Vergadering dienen te weten. Ons hoofdbestuur is er wel voor maar wij zijn tot nu toe nog maar alleen gemachtigd om onze nieuwbouw te verwezenlijken. Wij kunnen u geen waarborg geven voordat onze Algemene Vergadering gewonnen is en dan kunnen we pas definitief doorwerken. De bereidheid om dit te verkopen aan onze leden bestaat er bij ons bestuur wel degelijk. Spr. concludeert dat we niet ver meer van ons doel afzitten.

De Hr. Sweere vraagt de voorzitter: Ziet u kans om deze maand nog een buitengewone Algemene Vergadering te houden en als wij uw standpunt dan direct zouden kunnen vernemen dan zullen wij zeggen ja of neen.

De Hr. v. d. Weert merkt op dat hun accountant ook de bevoegdheid moet hebben om gegevens ter beschikking te stellen aan de andere handelsinstelling. De voorzitter zegt dat wij zullen proberen om er haast mee te maken en vraagt wat het standpunt is van uw commissie.

De Hr. Lammers zegt dat het standpunt van zijn commissie is dat Wageningen wel is waar niet zo gunstig ligt, maar dat dat bezwaar op de koop toe wordt genomen, dat de aandelen in handen moeten zijn op 50 - 50% basis en dus gelijke zeggenschap en dat de accountants de nodige gegevens dienen uit te wisselen en dat we ons standpunt hierna zullen bepalen.

De voorzitter zegt: Natuurlijk alles op fifty-fifty-basis.

Er zijn in ons bestuur geen principiële tegenstanders. We zullen onze accountant opdracht geven om gegevens klaar te maken en uit te wisselen.

Na deze bespreking hebben de accountants, ingevolge verstrekte opdracht, elkaar de financiële gegevens verstrekt. Daarop ontving onze voorzitter, na een daaraan voorafgaande telefonische mededeling, on-

derstaande teleurstellende en niet verwachte brief van N.V. Honingzemerij „Het Zuiden”.
Boxtel, 4 december 1971.

De Weledelgestrenghe Heer Mr. L. R. Ridder van Rappard.

Van Arkelsedijk 40, Gorinchem.

Weledelgestrenghe Heer,

In aansluiting op de bespreking, die plaats vond op 2 november j.l. te Gorcum en de bespreking tijdens de vergadering van de Bedrijfsraad op 18 november j.l. over de mogelijkheden van samenwerking en eventueel samengaan van de handelsafdelingen van uw vereniging met de N.V. Honingzemerij „Het Zuiden” mogen wij u het volgende berichten.

Zowel in de Raad van Commissarissen als in de Algemene Vergadering van aandeelhouders is ernstig aandacht besteed aan de mogelijkheden van meer samenwerking, om daardoor te kunnen geraken tot een betere behartiging van de belangen van de Nederlandse Bijenhouders.

In beide genoemde organen bleek een vrij grote mate van bereidheid aanwezig om tot vruchtbare samenwerking met uw vereniging te komen. Desondanks kwam men na ampel beraad tot de konklusie, dat een volledig samengaan van de handelsafdeling van meer samenwerking met de N.V. Honingzemerij „Het Zuiden” niet in een zodanig tijdsbestek is te realiseren, dat tot gezamenlijke uitvoering van een nieuwbouwproject zou kunnen worden besloten.

Dit omdat enerzijds de nieuwbouw door uw vereniging reeds in een gevorderd stadium verkeert, anderzijds de N.V. Honingzemerij op korte termijn het verkochte bedrijfspand dient te ontruimen en voorts zowel u als ons de tijd ontbreekt voor mogelijk langdurige onderhandelingen.

Bovendien achten wij de sociale problemen, die een en ander met zich meebrengen voor ons personeel, bijzonder groot.

Teneinde de continuëring van de zakelijke opzet van de N.V. Honingzemerij overeenkomstig de beoogde doelstelling te kunnen waarborgen, is daarom besloten aan onze reeds bestaande nieuwbouwplannen uitvoering te geven. Daarbij is er van uitgegaan, dat de goede relaties met uw vereniging zullen worden voortgezet, hetgeen door de aandeelhouders van de Honingzemerij, in casu de Bijenhoudersbonden van de A.B.T.B. de L.L.T.B. en de N.C.B. hogelijk op prijs wordt gesteld en ook in de toekomst positief zal worden nagestreefd.

Hoogachtend,
Honingzemerij „Het Zuiden”
(w.g.) P. L. Lammers,
voorzitter.

Wij wensen ons in dit stadium van elk commentaar te onthouden. Het H.B. wil er echter nog wel eens nadrukkelijk de aandacht op vestigen dat een fusie in de toekomst uitgesloten is te achten zonder samensmelting van de handelsinstellingen en dat het breekpunt met betrekking tot de fusie van het begin af aan is geweest de Honingzemerij N.V. „Het Zuiden” te Boxtel c.q. de zeggenschap daarover. Het is betreurenswaard dat ogenschijnlijk zo hoopvol begonnen onderhandelingen die n.b. op initiatief van het Zuiden waren geopend, plotseling zonder verklaarbare redenen op dood spoor werden gezet.

Bezoek aan de jaarvergadering van de „Arbeitsgemeinschaft der institute für bienenforschung" 20 en 21 oktober 1971

door Ir. J. Mommers
en Ir. J. Pettinga.

Instituut te Kirchhain

De conferentie werd gehouden in het gebouw van de „Aussenstelle für Bienenzucht" te Kirchhain bij Marburg. Ook in de deelstaat Hessen worden landbouwscholen gesloten en deze onderzoekinstelling vond hierin ruim onderdak, ook om vergaderingen als deze te ontvangen.

De „Lehr- und Versuchsanstalt für Bienenzucht" (letterlijk Les- en proefbijenstand) in Hessen is al oud en was jarenlang gevestigd in Marburg in een gebouw van de universiteit. De vroegere directeur, dr. O. Wahl, bekend o.a. door zijn onderzoek over de eiwitvoeding van de bij, is thans nog als docent aan deze universiteit werkzaam.

Na de opheffing van de Landwirtschaftskammer Kurhessen kwam het bijenteeltinstituut rechtstreeks onder het Ministerie van Landbouw in Hessen en werd administratief ondergebracht bij een „Landesanstalt für Leistungsprüfungen in der Tierzucht", waarbij o.a. een selectiemes-terij voor varkens. Het bijenteeltinstituut werkt echter geheel zelfstandig onder leiding van de nog jonge en sympathieke zoöloog dr. V. Maul.

Taakafbakening

In de deelstaat Hessen ligt ook het Institut für Bienenkunde van de bekende Prof. dr. Friedrich Ruttner (in Oberursel ten noorden van Frankfurt a/Main). De instelling (vroeger particulier!) behoort thans tot de universiteit van Frankfurt en verricht voornamelijk zuiver wetenschappelijk onderzoek, vooral op het gebied van de erfelijkheid en de veredeling van de bij.

Het station voor K.I. (kunstmatige inseminatie) van de Deutsche Imkerbund, dat hier op gang is gebracht, is echter overgebracht naar Kirchhain, nadat de K.I. in het stadium van toepassing op grotere schaal was gekomen.

Ervaringen met K.I.

Voor het onderbrengen van de geïnsemineerde moeren heeft men een kastje van kunststof (styropor) ontwikkeld, dat de warmte beter vasthoudt en van waaruit de moeder gemakkelijker te vangen is dan in de veel gebruikte E.W.K. (Ein-

wabenkästchen). Ze hebben schuinstaande zijwanden, waaraan de uitgebouwde raatjes niet worden vastgebouwd. Maar meer dan 200 à 250 bijen mag men er niet instoppen, anders trekken de bijen eruit!

Omdat de moeren achter een moerroostertje (vlieggat) zitten, komt men ook de mislukkingen op het spoor. In deze zomer werden vele moeren traag en kropen weg in de voederruimte. Ze hadden een opgezwollen achterlijf en de endeldarm bevatte veel staafvormige bacteriën. Men zag als oorzaak de leeftijd van de dar; toen men jonge darren nam, was de besmetting veel minder.

Onderzoek te Kirchhain

Wil men op een verantwoorde wijze de eigenschappen van onze bijen, zoals b.v. honingopbrengst verbeteren, dan moet men eerst goed geïnformeerd zijn over de verschillen tussen de thans aanwezige „lijnen". Dit is één van de problemen, die thans te Kirchhain onderzocht worden.

In verband echter met de grote spreiding tussen de volken onderling zal men echter naar onze mening met veel grotere groepen moeten werken als tot dusverre, om tot enigszins betrouwbare resultaten te komen.

Met behulp van bijen met een bepaalde kleurafwijking, de z.g. Cordovan mutant, is het mogelijk aan de nakomelingen van moeren, gepaard op een bevruchtigingsstation, vast te stel-

len of deze bevruchtungsstations voldoende geïsoleerd liggen.

Het resultaat, het afgelopen jaar op 6 Hessische bevruchtungsstations, was zeer teleurstellend.

Men staat nu voor de vraag, of om het aantal darrenvolken op de stations sterk te verhogen, of om een veel grotere zone om de stations met „zuivere“ moeren in te stellen. Maar men is daarvoor afhankelijk van de in de omgeving wonende imkers.

Vanouds werd in Marburg veel aandacht geschonken aan verschillende soorten kasten.

Men is zich in West-Duitsland er steeds meer van bewust, dat men wel af moet van het veel te grote aantal kasttypen. De voorkeur voor de van boven te behandelen kasten, de z.g. „Magasine“, neemt dan ook zeer snel toe, maar in de praktijk verandert het kasttype zeer langzaam.

Ook het onderzoek van monsters bijen op ziekten voor de deelstaat Hessen vindt te Kirchhain plaats.

Onderwijs wordt slechts gegeven in de vorm van korte cursussen gedurende één of meerdere weekends, omdat men ook hier vrijwel alleen met amateurs te maken heeft.

Ook de enige voorlichter, die in deze deelstaat in de buitendienst werkzaam is, de heer Petersen, werkt vanuit Kirchhain. Verder is het secretariaat van de imkersbond in de deelstaat Hessen in het gebouw ondergebracht.

Apis cerana

In het Institut für Bienenkunde van Prof. Ruttner doet men de laatste jaren ook veel onderzoek over de z.g. indische honingbij, *Apis cerana* (of *A. indica*). Het gaat niet alleen om meer kennis van deze soort, maar om daardoor meer inzicht in het gedrag van onze honingbij, *Apis mellifica*, te krijgen.

Prof. Ruttner vertelde zelf iets over de pogingen, deze bij in Zuid-Duitsland bevrucht te krijgen. Hij werkte van 1966 tot en met 1970 met een volk uit China, dat gemakkelijk te houden was. Bevruchting langs natuurlijke weg lukte niet. Men kan de moeren kunstmatig telen, maar in kleine wasbekertjes: de normale maat van 9 mm is te groot. Afleggetjes in bloempotten of E.W.K. trokken er direct weer uit. Deze *A. cerana* moeren zijn wel attractief voor darren van *A. mellifica*, maar bevruchting vond niet plaats. Dit is tevens een bewijs, dat *A. cerana* als een aparte soort beschouwd moet worden, ondanks de vele overeenkomsten met onze honingbij.

In 1970 lukte bevruchting d.m.v. kunstmatige inseminatie. De *cerana* darren zijn iets kleiner en hebben weinig sperma. In de natuur vindt een groter aantal paringen plaats per moeder.

In 1971 werden enkele *A. cerana* volken uit Pakistan gehaald door zijn medewerker **Koeniger**.

Deze waren veel moeilijker te houden (roverij). Volgens Prof. Ruttner zijn de rasverschillen bij deze soort zeker zo groot als bij *Apis mellifica*.

De student Perk onderzocht de werkverdeling bij bijen van verschillende leeftijden van *A. cerana*. In totaal nam hij 140 uren waar op de wijze, zoals die vroeger gebruikt werd door Röscher en Lindauer. Verschillen tussen waarnemingen overdag en 's nachts werden niet gevonden. De openvolging van de verschillende werkzaamheden bij eenzelfde bij bleek overeen te stemmen met die bij onze honingbij, met dit verschil, dat alle werkzaamheden op jongere leeftijd werden verricht.

Zeer interessante details werden gegeven door Moraz, die waarnemingen deed aan volkjes, samengesteld uit bijen van *A. mellifica* en *A. cerana*, b.v. door verzegeld broed van de laatste in een kast van de eerste te hangen. „Samenleven“ bleek heel goed mogelijk, maar op sommige punten ontbrak de communicatie.

Koeniger had tijdens zijn verblijf in Pakistan nesten van de tropische soorten *Apis florea* en *Apis dorsata* gefotografeerd. De eerste, veel kleiner dan onze honingbij, heeft een broednest met meerdere raten, zonder omhulsel aan een boom of muur. Boven op deze raten in de zon is een „dansvloer“.

De veel grotere bijen van *Apis dorsata* (20 mm lang) zitten op één grote raat alle in dezelfde richting. Een bepaalde plaats aan de zijkant is het „vlieggat“. De agressiviteit bleek erg mee te vallen: bij storing reageerden deze bijen met een sissend geluid; alleen bij onraad laten ze zich vallen en steken dan.

Wespen

Over de broedbiologie van verschillende soorten sociale wespen (geslacht *Vespa*) werd verteld door de student Eidam. De voedingssappen voor het broed van de verschillende geslachten bleken verschillend te zijn. Als „geheugenteuntje“ schijnt de celgrootte te dienen.

Fabritius bestudeerde het gedrag van volken van de hoornaar (*Vespa crabro*) en een verwante soort uit Z.O.-Europa, *Vespa orientalis*, die tot in Istrië (Joegoslavië) voorkomt. Hij vertoonde daarbij een serie werkelijk prachtige dia's, waarin vooral de mooie kleuren van *V. orientalis* goed tot hun recht kwamen. De gewone hoornaar was volgens hem geen gevaar voor de bijenhouder, de „oosterse“ hoornaar (*V. orientalis*) echter als belager van de bijen wel.

(In Nederland vangt de hoornaar zeker wel bijen. Ref.)

Wordt vervolgd.

Foto 1

Op 11 december 1971 waren 4 spanten geplaatst.

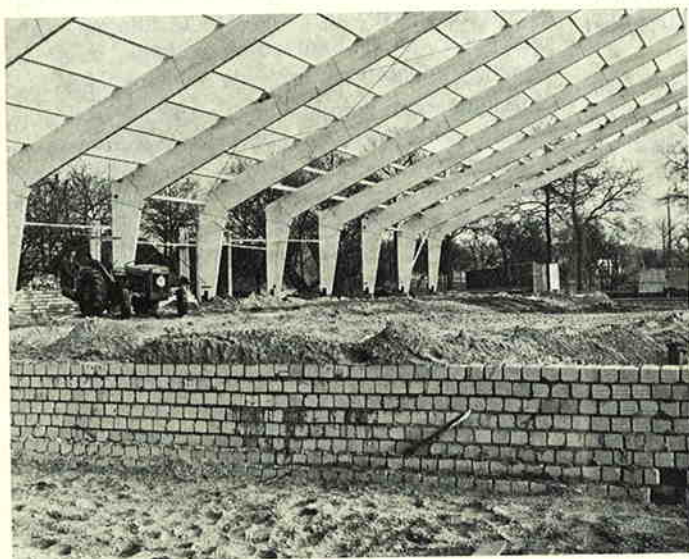
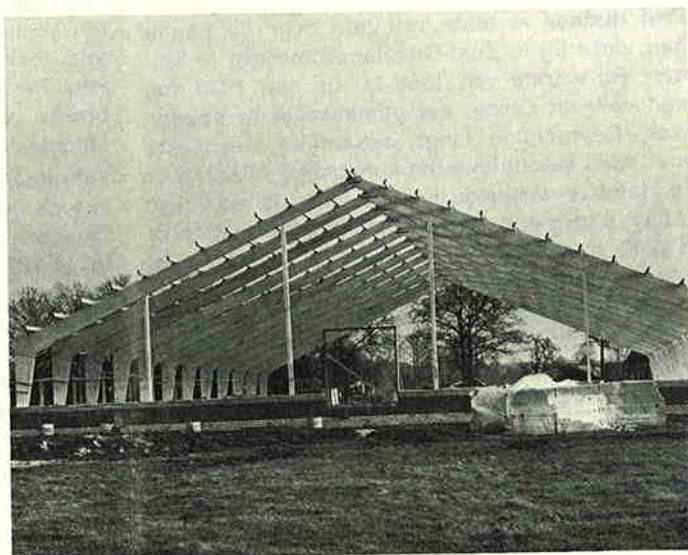

Foto 2

Op 24 december 1971 waren alle kapspanten geplaatst en de gordingen aangebracht. Het metselwerk werd op hoogte gebracht en men was bezig met het aanbrengen van andreaskruisen van 16 mm. rond tussen de spanten ter versterking van de constructie.

Foto 3

Overzicht van de bouw, gezien „door de achterdeur”.

BEGINNERSRUBRIEK

Mag ook door meer gevorderden worden gelezen

In de winter, dat is een bekend feit, wordt de meeste honing gekocht. Dat honing van oudsher het middel is tegen een ontstoken keel en alle verschijnselen van verkoudheid is daaraan vermoedelijk niet vreemd. Nu is in dit jaargetijde gewoonlijk al onze honing versuikerd en onze voorjaars honing als regel zo hard, dat die gemeenlijk met de naam „Bijltjeshoning” wordt aangeduid. Ons Bijenhuis brengt dan ook een extra zware metalen spatel in de handel om deze honing te lijf te gaan.

Het grootste deel van onze afnemers verlangt echter vloeibare, althans makkelijk strijkbare honing. Geen nood, we maken die honing wel — EVEN!! — vloeibaar. En met dat even vloeibaar maken bestaat dan een goede kans dat de honing grondig wordt bedorven en dat juist die eigenschappen, die onze honing zo waardevol maken en ze onderscheiden van het in het groot bedrijf machinaal verwerkte product, verloren gaan. Dr. Kaeser duidde hierop ook in zijn bovenaangehaalde lezing (jan.no.) waar hij over de verschillende wijzen van honingverwerking sprak.

Onze oosterburen hebben een karakteristieke uitdrukking voor op de juiste wijze verwerkte honing. Zij noemen dat „Naturbelassene” honing — honing die is zoals de bijen ze hebben geproduceerd. Wij hebben een soortgelijke benaming niet en behelpen ons dan met „Zuivere Bijenhoning” ofschoon dat het begrip niet helemaal dekt. Een tijdlang is vooral in de handel ook wel de naam „Ruwe Honing” gehanteerd, maar dat wekt de indruk van een half afgewerkt product, wat het eigenlijk ook is, want de term ruwe honing werd in de tijd van de korfimkerij gebruikt voor de uitgebroken honingraat, zoals die de honington inging.

De propaganda voor ons product zou er dus zeker mee gebaat zijn als een onzer lezers naar voren kwam met een korte krachtige uitdrukking, die tot uiting brengt dat wij het natuurlijke product aanbieden, een product dat geen enkele bewerking heeft ondergaan die deze natuurlijke waarde aantast. Goed, willen we onze honing dus inderdaad aanspraak laten maken op deze ongereptheid, dan is dat „even” vloeibaar maken er niet bij. Dit gebeurt als regel door de honing op een of ander verwarmingsapparaat of in loeiheet water te zetten, waardoor de honing inderdaad vloeibaar wordt maar ook behoorlijk in waarde achteruit gaat. Honing, of juist gezegd het gehalte van de daarin voorkomende

enzymen en fermenten, gaat bij verwarming achteruit en destemee naarmate de temperatuur hoger is en de warmte langer inwerkt. De temperatuur mag een waarde van 40° C. beslist niet overschrijden. De praktijk heeft geleerd dat het verwarmen met warme lucht in een kast of kist, naar het model van een broedstoof, ook als de lucht met een ventilator in beweging wordt gehouden, onvoordelig is en niet voldoet. De meest effectieve methode is verwarmen in een warmwaterbad dat nauwkeurig op temperatuur wordt gehouden. Dit is vrij gemakkelijk en goedkoop te verwezenlijken als u te werk gaat als volgt: u neemt een wasketel, weckketel of dergelijk vat. Dit zal als regel te diep zijn voor een 25-ponds bus, maar dat is eenvoudig te verhelpen door onder de bus een paar bakstenen te leggen zodanig dat de rand van de bus gelijk komt met die van de ketel of daar iets boven uitkomt. Vul vervolgens de ketel met water van ongeveer 40 gr. C. dat is iets meer dan handwarm, tenminste als u op dat ogenblik warme handen hebt. Laat in het water een verwarmingselement zakken (onder water) zoals dat door aquariumhouders wordt gebruikt. Een element van 250 Watt doet het heel goed. In de stroomtoevoer naar het element wordt een thermostaat opgenomen, eveneens van het model zoals bij aquariumhouders in gebruik. De thermostaat wordt in het water aan de rand van de ketel gehangen. Daarna de stroomtoevoer inschakelen. Als u dit doet voordat het verwarmingselement ondergedompeld is hebt u kans dat het element doorbrandt. Door de knop van de thermostaat naar rechts te draaien stelt u een hogere temperatuur in. Met een aquariumthermometer neemt u de temperatuur van het water op. Blijft deze onder de 40 gr. C. dan schakelt de thermostaat de stroom te vroeg af en moet u de knop verder naar rechts draaien. Is de gewenste temperatuur bereikt, dan moet u de knop naar links draaien totdat de stroomtoevoer wordt verbroken. Als het goed is zal de watertemperatuur constant op 40 gr. C. blijven. U kunt de aquariumthermometer permanent in het water laten drijven, zodat u op elk gewenst ogenblik de temperatuur kunt controleren. Door de werking van de thermostaat is het stroomverbruik gering, wat u bovendien nog belangrijk kunt verminderen door de hele operatie in een verwarmd vertrek uit te voeren of de ketel in te pakken in een oude deken, schuimplastic of iets dergelijks. Ook bij een temperatuur van 40 gr. C. zal bij een langdurige inwerking het inver-

tasegehalte achteruitgaan. Diastase (amylase) is daarvoor minder gevoelig.

Een 25-ponds bus bijzonder harde voorjaars-honing kon na 15 uur goed worden doorgeroerd en de volgende dag waren alle „klonten" opgelost. De honing heeft dan nog niet de con-

sistentie zoals die was bij het slingeren, dat duurt veel langer, zeker twee-en-een-halve dag en het is de vraag of de kwaliteit van de honing dan toch niet te veel achteruit gaat. Niettemin een eenvoudige en doeltreffende methode om honing op verantwoorde wijze vloeibaar te maken.

Wordt vervolgd.

UIT DE JAAGKIEPS

Smokkelende bijen

Het zaaltje van ons instituut waar we gasten ontvangen is absoluut bijendicht. Daarom bewaren we in dat zaaltje graag raten met honing, waar ze dus veilig zijn voor de bijen. Omdat het er gauw te warm wordt, plaatsen we dikwijls een hor in een open raam.

Met de raten vol honing, die bijenvrij opgeborgen moesten worden, kwamen dit jaar wat bijen mee naar binnen. Nadat deze bijen zich volgezogen hadden, wilden ze terugvliegen naar hun kast, maar ze kwamen niet verder dan het horregaas. Spoedig zagen we, dat er ook aan de buitenkant van het gaas bijen zaten. Die bedelden om honing bij de bijen aan de binnenkant en ze werden gevoerd! Dat ging steeds door en de binnenbijen haalden steeds nieuwe voorraad uit de opgeborgen raten. De ene groep bijen bracht de honing dus tot het horregaas, de andere groep bijen bracht het van het horregaas naar de bijenkast.

Onwillekeurig denk je dan aan de honingsmokkelende imkers, die aan één kant van de grens hun bijenvolken plaatsen en aan de andere kant de honing, die ze over de grens willen smokkelen. De bijen zorgen ervoor dat de honing onopgemerkt over de grens komt. Dit schrijft Dr. A. Bittner van het Mayense bijeninstituut in Rheinische september 1970.

Vapona-strip

Dr. Ing. Ernst Schmidl berichtte aan Shell Austria dat hij proeven heeft genomen met Vapona-strips voor het bestrijden van wasmotten. Deze strips worden door de Shell vervaardigd en in de handel gebracht. In zijn brief beschrijft hij zijn proeven. Zijn konklusie luidt dat het uit de Vapona-strips verdampende DDVP in het was

van de raten oploste, toen hij zijn lege raten aan de inwerking daarvan blootstelde. Toen hij slechts twee, resp. drie van de op deze wijze behandelde raten aan zijn volken gaf, en deze volken na een week controleerde, waren ze allebei dood. Een ander volk, dat twee raten kreeg, was in leven, maar dat volk zat in een kast die van een reisraam voorzien was en de bijen hadden zich samengetrokken in dat deel van de kast, dat het verst van de ingehangen raten verwijderd was. Het volk had dus de gevaarlijke raten niet bezet.

Dr. Schmidl zond een afschrift van zijn brief aan de Shell naar onze Oostenrijkse zustervereniging, die deze brief ter waarschuwing van de imkers in Bienenvater oktober 1970 publiceerde.

Darren uit bevruchte eitjes

Indertijd hebben we in het Groentje al uitvoerig geschreven over de onderzoeken van de bekende Poolse geleerde Dr. J. Woyke. Ook als de koningin van een volk alle cellen van een raat heeft belegd met eitjes, kan het voorkomen dat slechts de helft van deze eitjes zich ontwikkelt tot verzegeld broed. Dat verzegelde broed zit dan „als een schot hagel" verspreid over de raat. De andere helft van het broed wordt door de bijen opgegeten als de larfjes nog maar een paar uren oud zijn. Dr. Woyke toonde aan dat deze larven, die dus uit bevruchte eitjes waren ontstaan, opgroeiden tot darren als ze niet door de bijen werden opgegeten. Maar dat waren heel bijzondere darren, namelijk darren met een dubbel stel chromosomen.

GKZ oktober 1970 maakt nu melding van een artikel van Woyke in Bienenwelt, waarin deze geleerde nader ingaat op de betekenis van zijn opzienbarende ontdekking voor de praktijk van het imkeren. Hij schrijft: het is noodzakelijk de paring van bijen, die nauw met elkaar verwant zijn, te vermijden omdat het broed van de nakomelingen maar voor de helft uitkomt, waardoor de waarde van zulke volken voor de praktijk gering is. Op een bevruchtungsstation mogen geen nauw aan elkaar verwante koninginnen en darren worden opgesteld. Voor de

imkers, die bevruchtingsvolkjes naar een bevruchtungsstation zenden, is dit gevaar niet zo groot omdat hun jonge onbevruchte koninginnen als regel van moederzijde niet nauw verwant zijn met de darrevolken op het bevruchtungsstation.

Uw rubriekschrijver tekent hierbij aan dat de situatie op ons bevruchtungsstation op Schiermonnikoog wel een beetje anders is dan die waarop Woyke doelt en naar het hem voorkomt veel gunstiger. In het buitenland heeft men op een bevruchtungsstation meestal één darrevolk staan of in ieder geval een gering aantal darrevolken. Op Schiermonnikoog echter hebben we als regel meestal ongeveer twintig darrevolken staan, een hele „populatie” dus, en uit de nakomelingen van deze populatie selekteert men de darrevolken voor de komende jaren.

Geef mij maar zwermen!

De verbaasde beginner in de bijenteelt krijgt het gevoel dat het zwermen van de bijen een soort dodelijke ziekte is, die we tot elke prijs moeten voorkomen of genezen, schrijft een imker in Scottish oktober 1970. Maar, voegt hij eraan toe, al zou ik de enige zijn, ik ben vóór zwermen. Wat is er verkeerd aan een zwerm? Ik had dit jaar twee zwermen, een van mijn eigen bijen die ik schepte in de tuin van een buurman.

En geen enkele van mijn andere volken, hoe goed of ze ook hun best deden, kon ook maar in de schaduw staan van die beide zwermen wat ijver en energie betreft. De eerste zwerm kwam in mei. Ze bouwde haar kunstraat snel en mooi uit en ze leverde vier honingkamers vol honing. De andere zwerm kwam in de laatste week van juli en zulke late zwermen zijn waardeloos. Ik zette deze zwerm op vijf kunstraten en een week later ging ik kijken wat ze gedaan hadden. De raten waren uitgebouwd en aan de dekplank hingen bovendien nog twee „raten” vol honing.

Het zal niemand verbazen als ik zeg dat ik volgend jaar de helft van mijn volken laat zwermen en dat ik de andere helft op de gewone wijze met de Snelgrove-separator behandel.

De schrijver voegt aan zijn verhaal wel toe: ik ben in de gelukkige omstandigheid mijn volken bij huis te hebben en ik heb de hele dag tijd om ze in het oog te houden.

Voeren in plastic zak?

In ABJ juli 1970 en in Abeilles et Fleurs oktober 1970 vinden we berichten over een nieuwe,

door een paar Australische onderzoekers ontwikkelde manier van voeren en drijfvoeren.

Een plastic zak vult men met honing of met dikke suikerstroop. Een zak van 0,1 mm dik en 30 x 40 cm groot kan 5 kg voer bevatten. Men sluit de zak zoals winkels dat doen, door middel van verwarmd metaal, maar het kan zelfs met cellofaan plakband of met een touwtje. Belangrijk is, dat er alléén maar voer in de zak zit en géén lucht. De gevulde zak legt men op de raten en men prikt er heel kleine gaatjes in, alléén aan de bovenkant. Voor langzaam voeren zijn vijf of zes gaatjes voldoende en voor sneller voeren zijn meer gaatjes nodig. Elk gaatje is voldoende voor zes tot tien bijen om voedsel op te nemen.

Uw rubriekschrijver heeft het niet geprobeerd.

Men dekt de plastic zak klaarblijkelijk niet af met een kleedje en om roverij te voorkomen zal de kast niet toegankelijk mogen zijn voor vreemde bijen, bv. door de luchtgaten in het dak. Als het in de praktijk goed zou bevallen behoeven we geen dure en ingewikkelde voerapparaten meer aan te schaffen.

Heidehoning: persen, slingeren of centrifugeren?

In Scottish november 1970 vinden we een afbeelding van een heidehoning-centrifuge, die gemaakt is van een gewone huishoudcentrifuge zoals we die voor wasgoed gebruiken. De draaiende kooi is echter dicht, maar deze dichtwand is op vier plaatsen voorzien van een strook gaas. Men schraapt de honing van de middenwand van de raten af en vult daarmee de centrifuge. Omdat de druk op het gaas nogal zwaar is, draait de centrifuge slechts op de helft van het normale aantal toeren. De centrifuge-kooi is gebouwd in een vierkante bak van plexiglas en in de bodem daarvan zit een uitsluit, waaronder men een emmer plaatst waarin men de honing opvangt. Deze honing bevat geen luchtbellens en men zou de heidehoning desgewenst niet in een emmer kunnen opvangen maar hem direkt in potjes kunnen aftappen. De centrifuge behoeft slechts drie minuten te draaien en de overblijvende was bevat dan vrijwel geen honing meer.

In Schotland, waar men het kolben en slingeren van heidehoning, zoals dat bij ons gebruikelijk is, weinig toepast, beschouwt men deze heidehoning-centrifuge als een belangrijke verbetering omdat men meer honing wint in kortere tijd dan bij het gebruikelijke persen. Ook bij het persen raakt men zijn raten kwijt. Wij kijken er allicht iets anders tegenaan omdat wij onze gekolbte en geslingerde raten opnieuw kunnen gebruiken.

De lezer schrijft

ELEKTRISCHE VERWARMING VAN BIJENVOLKEN

In het decembernummer beantwoordt de heer Mommers een vraag van de heer Kok over verwarming van kasten (vraag 3).

Ik zou hier graag wat nader op ingaan. Zoals de heer Mommers ook schrijft, zijn de gepubliceerde resultaten van proeven hierover nogal uiteenlopend. Een gunstig oordeel geeft de heer C. L. Wisse uit Den Haag in het Groentje van 1952 pagina 186. Dit is weliswaar geen wetenschappelijk bewijs dat verwarming nuttig kan zijn. Voor zo'n bewijs komt heel wat meer kijken en het is door een amateur met een gering aantal volken ook niet te leveren.

Een overzicht van wat op dit gebied is gepubliceerd, heb ik getracht te geven in het Groentje van 1949, pagina 122 ev. en pagina 134 e.v.

Dit artikel heb ik toen genoemd: „Overwinteringsproblemen en voorjaarsbehandeling“, en het gaat dus over meer onderwerpen dan verwarming alleen.

Sindsdien heb ik herhaalde malen in het voorjaar verwarming toegepast en daarom wil ik er hier toch nog wel iets over zeggen. Daar er na 1949 niet zo heel veel nieuws op dit gebied is gepubliceerd, komt mijn verhaal gedeeltelijk neer op een herhaling van het in 1949 geschrevene.

Allereerst dan de bezwaren die dikwijls worden aangevoerd :

Volgens velen zou het „onnatuurlijk“ zijn verwarming toe te passen. Nu heb ik nooit goed begrepen wat men in zo'n bewering onder „onnatuurlijk“ moet verstaan. Iemand zei eens op een zachte januaridag dat het onnatuurlijk warm was. Toen was de natuur dus onnatuurlijk. Maar bijhouden in kasten met ramen met ijzerdraad, het wegnemen van honing en voeren met suiker, kunstzwermen, reizen, dat alles zal toch ook wel onnatuurlijk zijn. Maar het strekt tot voordeel van bijen en imkers.

Mogen wij dan ook niet onnatuurlijk gaan verwarmen als het tot voordeel strekt van bijen en imkers ?

Verder voert men wel eens aan als bezwaar dat de bijen door verwarming de kast uitgejaagd worden. Dit zou dan van voordeel kunnen zijn, want men zegt wel eens van goed tegen warmteverlies geïsoleerde kasten dat de bijen niet voelen dat het buiten zachter wordt. Enige verwarming kan dan gunstig werken. Maar ik heb van het „eruit jagen“ nooit iets gemerkt. Als de zon niet op de kasten schijnt, en de buitentemperatuur laat het niet toe, dan vliegen de bijen van een verwarmde kast ook niet uit. Als de zon wel schijnt in maart of later in het jaar, en de luchttemperatuur is beneden 8° C, dan is de invloed van de zon vele malen groter dan van de elektrische verwarming en vooral is dit het geval als de kasten in een stal zijn opgesteld of (en) de kasten donker van kleur zijn. Bovendien is het verschil in moment van uitvliegen tussen het ene volk en het andere zo groot, dat een conclusie trekken omtrent invloed van verwarming niet mogelijk is. Ik merk hierbij op, dat ik nooit begin met verwarmen vóór maart, en dat de hoeveelheid warmte die ik toevoer gering is, bijvoorbeeld veel minder dan die, die de heer Wisse toepast.

Een derde bezwaar voer ik zelf aan. Er komt nogal wat bij kijken om op de juiste wijze, zonder gevaar voor brand of aanraking van de netspanning, elektrische verwarming toe te passen.

De heer Wisse gebruikt een element van een theelichtje, waarschijnlijk voor een spanning van 220 volt.

Dit zou ik stellig niet aanbevelen voor kasten die buiten staan, tenzij men bijzondere (dure) maatregelen neemt ter voorkoming van aanraking en kortsluiting.

Ik gebruik een spanning van 20 volt, maar moet dan zelf mijn elementen maken.

Nu iets over de resultaten in de diverse publicaties. In het kort komt het hierop neer.

Verwarming in de winter om het voedselverbruik te beperken heeft geen zin, en is zelfs nadelig gebleken.

Verwarming in het voorjaar, in de tijd van de opbouw van het volk, heeft wel zin, vooral als verwarmd wordt gedurende koude perioden, nadat bij warm weer het broednest al was uitgebreid. Allereerste voorwaarde hierbij is, dat voldoende voorraad aanwezig is om het broed te voeden, dus honing, stuifmeel en water. Omgekeerd heeft drijfvoeren van zwakke volken in koude perioden geen zin als niet extra verwarmd wordt.

Verder is dit vroeg aanzetten vooral van belang als men profiteren wil van een vroege dracht. Ook zullen volken die al vroeg in het voorjaar sterk broeden meer geneigd zijn om vroeg te zwermen. Dit kan een voordeel of een nadeel zijn.

De hoeveelheid toegevoegde warmte varieert nogal bij de verschillende gepubliceerde experimenten.

De heer Wisse gebruikt 60 watt in de onderste van een stapel van 4 kasten. Waarschijnlijk komt dit voornamelijk de onderste kast ten goede.

Ik gebruik ongeveer 16 watt per volk. Dit is naar ik meen iets meer dan de verwarming die de bijen zelf gemiddeld in de winter leveren in ons klimaat. Dit is berekend uit de in die periode verbruikte suiker. Hieraan heeft men dus enig houvast om een indruk te krijgen wat een verwarming met 16 watt voor een volk betekent.

Ik leg het (eenzijdig bewikkelde) verwarmings-element op de bodem van de kast, waarbij het maar een gedeelte van de breedte van de bodem in beslag neemt. Het wordt bijvoorbeeld onder 4 of 5 ramen aan de linkerkant van de kast geplaatst. Het is altijd gebleken dat in dit geval het broednest zich aan die zijde uitbreidt. Dat de verwarming invloed heeft is dus wel zeker. Of verwarming ook nut heeft is moeilijk te bewijzen, maar naar mijn mening is dit wel het geval, maar dan rekening houden met bovengenoemde voorwaarden.

B. de Bruin,
Doesburg.

NOGMAALS MEZENPLAAG !

Naar aanleiding van een vervolg op het stukje over „mezenplaag” van de Heer Oorthuis uit Leusden, deel ik mede dat ik indertijd een artikelje in het Groentje plaatste van ongeveer de volgende inhoud :

„Een eenvoudig en vrijwel kosteloos middel om van mezen bevrijd te worden is om enige dra-

den zwart naaigaren voor de bijenkasten te spannen. Op dezelfde manier als dit wel gebeurd om zaad of jonge plantjes tegen vogels te beschermen.

(Deze draden natuurlijk in de hoogte en horizontaal!) Van mezen dan geen last meer!”

A. Bosma, Wolvega.

We schreven u in het Groentje van 11-11-1971, over een jonge koningin die twee raten met eitjes belegd had en daarna ophield met leggen en rustig in het volk bleef zonder door de bijen verwijderd te worden.

De bijen lieten de eitjes **droog** liggen.

De koningin is opgezonden voor onderzoek.

Het resultaat was: vertoonde aan het angelapparaat, eileider en het zaadblaasje duidelijk donkerverkleuring, zoals die in de literatuur onder de naam melanose wordt beschreven.

De eierstokken waren sterk gereduceerd, zodat de koningin wel niet veel eieren meer gelegd zal hebben. Er zat wel volop sperma in de spermatheca.

G. v. d. Leeden,
Schiedam.

UITSLAG KERSTPUZZEL

Onze kerstpuzzel mocht zich ook dit jaar weer in een geweldige belangstelling verheugen. Het gevolg was dat de prijzen bij loting moesten worden toegekend.

De woorden welke moesten worden ingevuld waren: Phacelia; Carnica; Dieldrin; Octosan; Wasbodem; Spuiten; Bijenluis; Bebroed; Vuilboom; Abdomen; Dopheide; Antenne. De daaruit gevormde zin luidde: Doe allen mee aan de spaaractie voor het nieuwe Bijenhuis. Hier volgen de namen van de prijswinnaars, die inmiddels de prijs- een waardebon van f 10,— toegezonden hebben gekregen. H. van Dam, Trechtweg 1 Cothen; J. van der Heide, Molenhorn 6, Zandweer (Gr.); E. Hook, Commissieweg 2, Beetsterzwaag; A. Noorman, Lhee 14, Dwingeloo (Dr.); A. R. M. van Rooijen, Kreelse weg 71, Ede; J. C. van Scherrenburg, Dorpsstraat 143 Renkum; H. Schut, Acacialaan 9, Putten (Gld.); P. Stegenman, Portiekstraat 6, Staphorst (Ov.) A. van Tooren, Elsakerpad 4, Chaam (N.B.) en G. J. M. Walstra, p/a Hooge der A8, Groningen. Alle prijswinnaars Proficiat.

AFDELINGSBERICHTEN

AFDELING DRIEBERGEN

De praktijk cursus voor beginners vangt aan 15 febr. 1972 in de Mavo school te Driebergen.
De eindles van de Korfvecht cursus is bepaald op 8 februari 1972. P. J. Beens.

Voor de Groep Achterhoek en Liemers, de imkers van de A.B.T.B. en alle andere imkers, hun echtgenoten en introducés: **Op vrijdagavond, 25 februari om 8 uur** bij „ERVE KOTS“ te Lievelede (bij Lichtenvoorde) Eimersweg 4:

Inleiding met film/of lichtbeelden van de heer A. Laban, assistent Rijks Bijenteeltconsulent; — daarna gezellig samenzijn met gelegenheid tot het eten van pannenkoeken, pinneweggen of een avond maot.
Liefhebbers voor dergelijke eterij moeten zich tijdig opgeven aan ondergetekende.

H. BECKING,
secretaris Groep Achterhoek en
Liemers v. d. Ver. tot Bevordering
der Bijenteelt in Nederland.
Beatrixstraat 1, Varsseveld.

AFDELING WEST FRIESLAND

Een cursus bijenteelt voor beginners zal worden gegeven in Hoorn.

De theorielessen beginnen 18 februari 1972 in gebouw de Schoor, Tweeboomlaan 89, te Hoorn.
Cursusleider; B. C. Dekker, Veldhuis 14, Oostwoud
N.H. Belangstellenden zijn van harte welkom.

AFDELING RUINEN

RUINER BIJENHOUDERS HIELDEN GEANIMEERDE VERGADERING

Onze afdeling hield onlangs de jaarlijkse ledenvergadering in de bovenzaal van café Hees onder voorzitterschap van de heer J. B. de Roo. Uit het financieel verslag bleek een voordelig saldo van f 43,89. Bij de Bestuursverkiezing werd tot penningmeester gekozen de heer J. Siepel en tot sekretaris de heer K. Kreulen. De afdeling telt momenteel 27 leden, hetgeen t.o.v. vorig jaar een ledenwinst betekent van 6. Een voorstel tot contributieverhoging werd na enige discussie aangenomen. In de pauze werd door het lid, de heer J. ter Bork een serie dia's vertoond over het bijenleven en later nog een serie dia's over de natuur in 't algemeen met deskundig commentaar van de heer ter Bork.

Na de rondvraag kwam er een discussie op gang over de verschillende bedrijfsmethoden, waarbij de heer J. Kuiper een uiteenzetting gaf over zijn methode om tot de hoogste honingopbrengst te komen. Het was al laat toen de voorzitter deze geanimeerde bijeenkomst sloot.

K. Kreulen, sekretaris afd. Ruinen.

AFDELING LEIDEN

Op 7 januari herdacht afdeling Leiden e.o. het 60-jarig bestaan met een gezellige avond met leden, genodigden en introducés. Oud voorzitter B. Dekker H.B. lid en correspondentschap Boskoop woonden deze avond bij.

Voorzitter J. Vermande opende deze avond met een welkom, ook aan de pers, en gaf een kort overzicht van het 60-jarig Verenigingsleven.

Dhr. C. G. de Groot (Ome Chris) werd tot lid van verdienste benoemd voor de activiteit gedurende een 33-jarig lidmaatschap, waarvan 13 jaar bestuurslid, betoond. Het is hem nog niet te veel om 3 á 4 maal per week, in het seizoen, van huis naar Heempark (12 km) te fietsen, om voorlichting aan belangstellende bezoekers van de afdelingsbijenstal, te geven. Ondanks zijn 77 jaar.

Het boek „De Wonderbaarlijke Bijenstaat“ en een bloemetje kreeg hij aangeboden onder grote bijval van de aanwezigen.

Een film van Hans van de Post over bijenhouden, met propagandistische inslag, waaraan hij 2½ jaar werkte, ontving veel waardering.

Na de pauze een causerie met dia's van W. R. Oudshoorn over vaste planten welke in de bloeitijd veel bijen aantrekken.

Een verloting volgde met als hoofdprijs een complete spaarkast welke het jongste (Jeugd) lid der afdeling Peter van Dam won.

Eén introducé gaf zich op als lid en enige aanwezigen gaven zich op voor de cursus beginners, welke in maart start. Een wel zeer geslaagde avond.

Afd. Leiden.

AFDELING ENSCHEDE

CURSUS VOOR BEGINNERS

Afd. Enschede organiseert ook in 1972 weer een cursus bijenteelt voor beginners. Aanvang der cursus half februari.

Inlichtingen bij: Mevrouw F. v. d. Velde, Thorbeckelaan 3, Enschede. Telefoon 05420 - 1 73 92.

AFDELING DIEREN

Een zeer geslaagd programma vulde de avond van 11 januari in Dieren. Dhr. van Limbeek uit de Steeg, herder van de Rhedense schaapskudde, hield voor een 60-tal imkers en belangstellenden een lezing en vertoonde dia's waarbij de natuur, de kudde en het menselijk gedrag centraal stonden. Boeiend van de eerste tot de laatste minuut. Voor afdelingen die nog iets goeds zoeken, aan te bevelen.

Cursus Bijenteelt voor beginners

Aanvang: Medio februari 1972.

Deelname: nog mogelijk voor een enkeling.

Aanmelden: Secr. W. Nab Noorderstraat 12, Dieren.
Telefoon 08330 - 43 91.

AFDELING APELDOORN

BIJENSTAL OP MALKENSCHOTEN IN AANBOUW

Op de jaarvergadering van de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland die de Afd. Apeldoorn dezer dagen heeft gehouden, deelde de voorzitter mee, dat de Bijenstal op Malkenschoten thans in aanbouw is, zodat deze in het a.s. voorjaar in gebruik kan worden genomen, hetgeen een bijzondere attractie voor Malkenschoten betekent. Tevens zal deze bijenstal dienstbaar kunnen worden gemaakt aan de propaganda voor het bijenhouden.

De secretaris kon in zijn jaarverslag mededelen, dat de afdeling een succesvol jaar achter zich heeft. Met uitzondering van de dracht op de struikheide, welke vrijwel niets heeft opgeleverd, waren de overige honingdrachten bijzonder goed, terwijl de leden van de vereniging van een gunstige voedersuikerprijs konden profiteren.

Er heerst een actief verenigingsleven, hetgeen blijkt uit het feit dat de leden ruim f 400,— bijeen brachten voor de bouwsteen-actie van het hoofdbestuur met als doel de bouw van een dienstwoning bij het in aanbouw zijnde nieuwe Bijenhuis te Wageningen.

De penningmeester kon in zijn verslag mededelen dat de financiële toestand van de afdeling reden tot tevredenheid geeft. De aftredende bestuursleden H. Bolsenbroek, G. Hietkamp en J. Polman werden herkozen, terwijl de heer D. Swart werd gekozen ter vervulling van de vacature van de heer C. Versteeg. De heer Versteeg werd dank gebracht voor al hetgeen hij in het belang van de afdeling heeft verricht, in het bijzonder voor de wijze waarop hij vele jaren de suikerdistributie heeft verzorgd.

Afd. Apeldoorn.

AFDELING DRIEBERGEN

OLIEBOLLEN VOOR 65-JARIGE AFDELING

Afd. Driebergen e.o. hield 29 december j.l. voor haar leden en huisgenoten een gezellige avond in Hotel Flora te Doorn, waar ook 65 jaar geleden in 1906 de oprichtingsvergadering plaats vond. Voorzitter J. H. Haalboom vond, dat dit feit wel eens gememoreerd mocht worden en vertelde, dat toen de imkers uit plaatsen als Leersum, Wijk bij Duurstede, Werkhoven, Schalkwijk, Houten, 't Goy, Bunnik, Odijk e.d. hier lid waren. Later zijn daar eigen afdelingen opgericht. Ook voor de leden van afd. Driebergen was 1971 een goed honingjaar en men kon op een paar geslaagde reizen terugzien, in het bijzonder die van de dopheide.

Vele kleurendia's werden vertoond van bijen en drachtgebieden, terwijl de voorzitter zonder mededelen van de leden verschillende bijenstanden in de afdeling gefotografeerd had.

Secretaris P. J. Beens kon mededelen, dat vooral de korfveelcursus weer bijzonder goed liep met meer dan 40 deelnemers, waaronder veel dames. 8 februari a.s. zal de slotavond hiervan zijn, waarop alle werkstukken van de cursisten getoond zullen worden, waaronder veel luxe voorwerpen. Outsiders zijn hier bijzonder welkom, zodat men kan zien wat er zoal geleerd wordt, en men zelf misschien ook iets dergelijks als vrijetijdsbesteding kan gebruiken. Enkele natuurfilms zullen bovendien vertoond worden. Plaats: MAVO-school aan de Enghweg te Driebergen n.m. 8 uur.

Op 15 februari a.s. gaat in Driebergen een cursus voor beginnende imkers van start. Belangstellenden zijn van harte welkom. Inlichtingen bij P. J. Beens, Vollenhovenpark 21.

Een gratis verloting met voor elke bezoeker minstens twee waardevolle prijzen viel bij de aanwezigen zeer in de smaak, evenals de eigengebakken oliebolletjes met honing (dank aan Mevrouw Beens).

Een serie sterke verhalen in de vorm van imkerlatijn besloot deze gezellige avond. Het zal u niet verbazen dat de secretaris de heer Beens met de hoofdprijs — een taart — ging strijken. De andere vertellers ontvingen een tas sinaasappelen.

AFDELING ASSEN

Op 30 november hielden we onze jaarvergadering onder voorzitterschap van dhr. J. A. van Ee.

In zijn openingswoord memoreerde de heer van Ee het afgelopen bijenseizoen en deelde mede dat de afdeling in 1972 haar 65 jarig bestaan hoopt te vieren. Uit de jaarstukken van de Secretaris en Penningmeester bleek 1971, behalve de heidedracht die bijna geheel verstek liet gaan een goed honing en verenigingsjaar. De heer O. de Meyer bracht namens de reiscommissie verslag uit van de koolzaad en fruitreis.

Op het koolzaad werd schade geleden door ongeorganiseerd spuiten en warmlopen van de volken, waarbij opviel, dat door de imkers niet in alle gevallen de nodige voorzorg in acht was genomen.

Bij de bestuursverkiezing werden de aftredende voorzitter J. A. van Ee en de Secretaris J. H. Lubbers herkozen.

In de plaats van dhr. S. Franke, niet herkiesbaar, werd benoemd dhr. P. Wijchman. De contributie voor 1972 werd onveranderd vastgesteld op f 15,— en f 7,50 voor jeugdleden.

Uitvoerig werd gesproken over de afdelingsplannen voor de bouwsteen actie van het nieuwe bijenhuis en de eerste bedragen werden reeds aan het bestuur afgedragen, en meerdere toegezegd.

De heer J. Snoek bracht namens de commissie verslag uit van de koninginnteelt op Schiermonnikoog. Van de 26 ingezonden zuivere Carnica koninginnen was het bevruchtings resultaat 62%. Getracht zal worden een Hobby-Cursus te houden voor het maken van een 5 raams standaard bevruchtungskastje honing kamer formaat.

De eerste hiervan ingebruik zijnde kastjes bleken bij invoering van de bevruchte koninginnen in de hoofdvolen zeer goed te voldoen.

Besloten werd toe te treden als lid van de stichting Natuurbehoud en Milieuraad Drenthe.

Het ledental in 1971 nam met 14 leden toe en 2 nieuwe leden konden op deze vergadering voor 1972 worden ingeschreven.

Hiermede telt de afdeling nu 99 gewone leden en 2 jeugdleden.

J. H. Lubbers, Secr.

ONZE IMKERSAGENDA

BIJENMARKTEN

- 15 april Driebergen
- 22 april Dordrecht
- 24 juni IJsselstein

IN MEMORIAM

Op 26 december j.l. overleed onze voorzitter en tevens ons oudste lid de Heer

EGBERT CORNELIS HOOYKAAS

drager der eremedaille van de orde van Oranje-Nassau in goud, in de ouderdom van bijna 93 jaar.

Zeer vele jaren heeft hij op voorbeeldige wijze het voorzitterschap van onze afdeling waargenomen.

Door zijn bereidheid om anderen te helpen heeft hij zich vele vrienden verworven.

Zijn nagedachtenis zullen wij steeds in dankbare herinnering bewaren.

Namens de afd. Kerkwijk,
D. de Bijl, secretaris.

Op 12 januari ging van ons heen de Heer

CORNELIS WOLFSWINKEL

op de leeftijd van 77 jaar.

In hem missen wij de grootste imker van onze vereniging. Vele jaren is hij lid geweest en 22 jaar heeft C. Wolfswinkel een bestuursfunctie vervuld.

Wij zullen hem altijd in herinnering blijven houden.

Bestuur
afd. Scherpenzeel, e.o.

Op 17 december 1971 is van ons heengegaan na een langdurige ziekte, toch nog onverwachts mijn lieve Vrouw, en onze zorgzame Moeder en Grootmoeder,

AALTJE ZANDSTRA

op de leeftijd van 68 jaar en 10 maanden, na een gelukkige echtvereniging van ruim 45 jaar.

H. T. van Dam,
Kinderen,
en Kleinkinderen.

Jubbega, december 1971.
P. W. Janssenweg 35.

Op 20 november 1971 overleed in de leeftijd van 68 jaar de Heer

J. A. JEKEL jr.

te Amersfoort.

Hoewel hij nooit een bestuursfunctie bekleedde, was hij een van de actieve leden van deze afdeling. Vele ouderen zullen hem zich ongetwijfeld kunnen herinneren als degene, die gedurende zijn 48-jarige lidmaatschap een zeer goed imker werd, jarenlang de kasten voor het Bijenhuis maakte, het depot van de afd. Amersfoort beheerde en alle vergaderingen bezocht.

Met hem is een goede kameraad heengegaan.

Hij ruste in vrede.

Afd. Soest/Amersfoort.

H. H. IMKERS

Zend vanaf heden al uw

RUWE RAATWAS

rechtstreeks of in verenigingsverband
naar . . .

HONINGZEMERIJ

W. van 't LAND

Telefoon 2607 Barneveld

Desgewenst KUNSTRAAT terug.

U zult zien, wij betalen de hoogste prijs.

Bestel nu reeds uw materialen die U nodig heeft voor de bijenteelt. U hoeft dan niet te wachten als U het nodig heeft. Vandaag besteld overmorgen in huis.

Wij leveren U de beste kwaliteiten materiaal voor de laagste prijzen.

Vraag onze materialen prijslijst even aan.

Tevens nog te koop diverse soorten HONING uit ruime voorraad. Vraag offerte.

Bijenstand H. T. van DAM & Zn.

JUBBEGA (Fr.) - Tel. 05165-382

SPEURBIJTJES

Tarief: tot 20 woorden f 2,50 elke 4 woorden meer f 0,50. Bij vooruitbetaling te voldoen op gironummer 84 68 01 van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt te Wageningen. Inzendtermijn vóór de 10e van de maand.

TE KOOP: Kaarsepit vanaf f 0,20 per meter. Bijenstand „DE BIJENKORF“, Meentweg 103 te Eemnes. Telefoon 02153-6704.

TE KOOP GEVRAAGD: BIJENVOLKEN. Zowel in korven als kasten en verdere imkersbenodigdheden. Alles tegen contante betaling en aan huis afgehaald. Bijenstand „DE BIJENKORF“ sinds 1897. Meentweg 103, Eemnes. Telefoon 02153-6704.

TE KOOP: Prima gezonde BIJENVOLKEN. In korven, kasten en op ramen. Bijenstand „DE BIJENKORF“ sinds 1897. Meentweg 103, Eemnes. Telefoon 02153-6704.

Verzamelaar van Bijenliteratuur vraagt naar BIJENBOEKEN IN DE NEDERLANDSE TAAL + Maandblad BIJENTEELT vanaf 1898 en/of oud imkersmateriaal. D. J. Rietveld, Hoge Blezen 70, IJsselstein (Utr.).

TE KOOP: BIJENVOLKEN in korven en kasten, 4-raams honingslinger. J. Honingh, Bristolroodstraat 19, Zaandam. Telefoon 02980-66770.

Wie kan ons leveren partijtje NIEUWE KORVEN. Aanbiedingen aan: H. T. van Dam, Jubbega Fr. Telefoon 05165-382.

WIJ KOPEN: INL. BIJENHONING, RUWE- en ZUIVERE BIJENWAS, PROPOLIS. Honing, Was- en Kaarsenindustrie ARKADIA, Lochem. Telefoon 05730-1827/2219.

GEZOCHT: Wie is genegen tegen goede vergoeding voor zeevarende enthousiaste beginnende imker drie volken tijdens zijn afwezigheid te verzorgen in omgeving Hillegom Vogelenzang. W. Hulshoff, Hafkenscheidlaan 17, De Zilk. Telefoon 02520-17212.